

Til lovforslag nr. L 119. Betænkning afgivet af Kulturudvalget den 24. maj 1995

Betænkning

over

Forslag til lov om ophavsret

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til kulturministeren, som denne har besvaret skriftligt. Nogle af udvalgets spørgsmål til kulturministeren og dennes besvarelse heraf tilligemed en henvendelse fra Danske Dagblades Forening er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Advokatfirmaet Berning Schlüter Hald,
 Association of European Performers Organisations,
 Bibliotekslederforeningen,
 Copy-Dan,
 Danmarks Biblioteksforening,
 Danmarks Forskningsbiblioteksforening,
 Danmarks Radio,
 Dansk Artist Forbund,
 Dansk Forfatterforening,
 Dansk Industri,
 Dansk Komponist Forening,
 Dansk Skuespillerforbund,
 Danske Billedautorer,
 Danske Dagblades Forening,
 Danske Jazz-, Beat- og Folkemusikautorer,
 Demokratiske Lokalstationer,
 Den danske Forlæggerforening,
 Ejlers, Christian,
 European Broadcasting Union,
 Fonden for Aktive Blinde,
 Foreningen Pressekopier,
 Forskningsbiblioteksrådet,
 Forskningsrådenes Formandskollegium,

Gramex,
 Journalistforbundet,
 Jørgensen, Bent, restauratør,
 Koda,
 Kommunernes Landsforening,
 Laserdisken,
 Nordisk Copyright Bureau,
 Pressefotografforbundet,
 Rektorkollegiet,
 Reumert & Partnere,
 Rødovre Kommune,
 Sammenslutningen af Lokale radio- og tv-stationer i Danmark,
 Samrådet for Ophavsret,
 Silkeborg Kunstmuseum,
 Statens Bibliotekstjeneste,
 Tele Danmark,
 TV 2,
 Vagn & Vagabonderne og
 Århus Kommune.

Der er af kulturministeren og af nogle mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et flertal (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) bemærker indledningsvis, at man forventer, at ophavsretsloven med sikkerhed vil komme til fornyet behandling i Folketinget i de nærmeste år. Der henvises i denne forbindelse til kulturministerens svar på spørgsmål 88, som er optrykt som bilag til betænkningen.

Flertallet har overvejet forskellige spørgsmål i forbindelse med ophavsretten og den di-

gitale udvikling. Den nye digitale teknologi indebærer en revolution med hensyn til mulighederne for at håndtere tekst, lyd og billede, også for så vidt angår ophavsretligt beskyttet materiale. Store mængder af information kan komprimeres og lagres på meget lille plads. Komprimeringen medfører, at mulighederne øges dramatisk for hurtigt at overføre den lagrede information via tråd (f.eks. telefonnettet eller andre kabelforbindelser, herunder i glasfibrer-kabler) eller trådløst (over jordbaserede sendere eller satellit). Endelig kan den lagrede information overføres og kopieres uden kvalitets-tab.

På baggrund af de betydelige økonomiske og samfundsmæssige interesser, som knytter sig til digitalteknologien, pågår der for øjeblikket navnlig i USA, Japan og inden for EU omfattende undersøgelser af de rettmæssige aspekter på såvel nationalt som internationalt plan. I USA er der i juli 1994 publiceret en foreløbig rapport under titlen »Intellectual Property and the National Information Infrastructure«. Endvidere forhandles der for øjeblikket inden for EU om udformningen af et direktiv om beskyttelse af databaser. Resultaterne af de mange nationale og internationale undersøgelser forventes at indgå i arbejdet inden for WIPO vedrørende en særlig protokol til Bernerkonventionen m.v., som antagelig vil blive bragt til afslutning i løbet af 1996-97.

I Danmark afgav et af finansministeren nedsat udvalg i oktober 1994 rapporten »Infosamfundet år 2000«, der er et oplæg til en national indsats inden for de muligheder, som den nyeste udvikling af informationsteknologien indebærer. Rapporten vil blive fulgt op med nedsættelse af et udvalg, som særlig skal kortlægge bibliotekernes behov og de aftalemæssige, retlige og økonomiske muligheder for, at disse kan imødekommes bedst muligt.

Under behandlingen har der fra flere sider været fremsat ønske om, at aftalelicensordningerne i lovforslagets §§ 13 og 14 om eksemplarfremstilling ved fotokopiering inden for undervisningsvirksomhed og erhvervsvirksomhed m.v. burde udvides til også at gælde for eksemplarfremstilling i digital form. Endvidere har man fra bibliotekernes side fremsat ønske om aftalelicensordninger for udlån m.v. af digitalt materiale.

Flertallet kan være enig i, at den omfattende

lagring af et meget stort antal beskyttede værker, som må forventes at ville finde sted i forbindelse med oparbejdelsen af databaser af forskellig art, meget vel vil kunne tale for at overveje at gennemføre nye aftalelicensbestemmelser på visse områder. Flertallet finder imidlertid ikke, at der på nuværende tidspunkt foreligger et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at fremlægge forslag af denne art. Flertallet har herved navnlig lagt vægt på, at den faktiske situation, herunder spørgsmålet om mulige aftaleparter, på en del områder er uafklaret, samt at der som nævnt er iværksat særlige undersøgelser.

I betragtning af områdets internationale karakter må det endelig være af vigtighed at afvente udfaldet af de igangværende internationale overvejelser, herunder ikke mindst forhandlingerne inden for EU og WIPO.

Flertallet har endvidere overvejet, om der i lovforslaget bør indføres en regel om, at ophavsretten til værker, der frembringes af en arbejdstager under udførelsen af dennes arbejde eller efter arbejdsgiverens anvisninger, overgår til arbejdsgiveren, medmindre andet er aftalt. Det har også været fremme, om en sådan regel eventuelt burde indføres specielt for de trykte og elektroniske medier.

Kulturministeren har i den forbindelse bl.a. oplyst, at spørgsmålet om ophavsretten i ansættelsesforhold i dansk ret ikke er generelt lovreguleret. Det vil sige, at det er den almindelige regel, at ophavsretten tilkommer den person, som har frembragt værket. Retten kan helt eller delvis overdrages til andre, således naturligvis også til en arbejdsgiver.

Denne ordning skal ses på baggrund af, at en generel lovregulering inden for ophavsrettens almindelige område ville have indgribende konsekvenser for bestående aftaler og kollektive overenskomster på arbejdsmarkedet, hvor der er langvarig tradition for, at der kan træffes aftale mellem de berørte parter på et frit grundlag.

Der findes i dag på et enkelt område en bestemmelse om, at ophavsretten i et ansættelsesforhold overgår til arbejdsgiveren, medmindre andet aftales, nemlig med hensyn til edb-programmer (lovforslagets § 59, jf. § 53, stk. 4).

Med hensyn til ophavsretten i ansættelsesforhold ligger den gældende danske lovgivning og lovforslaget på linje med lovgivningen

i det øvrige Norden og det store flertal af lande inden for EU. Kun i Storbritannien, Holland og Irland kendes bestemmelser om, at ophavsretten i ansættelsesforhold tilfalder arbejdsgiveren. Af disse vedrører reglerne i Irland alene ansættelsesforhold inden for medierne.

Specielt med hensyn til, om en regel af denne art burde indføres for medierne alene, har ministeren peget på, at udviklingen i britisk lovgivning er gået fra en speciel regel inden for mediernes område til en generel regel for alle områder. Dette må tages som udtryk for, at en regel begrænset til visse erhverv virker på en uheldsmæssig måde.

Uanset at ophavsretten først og fremmest tilsligter at beskytte den frie kunstner, der selv må kæmpe for at afsætte sine produkter, og uagtet at f.eks. en fastansat journalist eller skuespiller gennem løn aftaler m.v. er sikret betaling for sine produkter, har flertallet i lyset af de foreliggende oplysninger fundet, at der ikke for tiden er tilstrækkeligt grundlag for at gennemføre en særlig regulering af ophavsretten i ansættelsesforhold.

Flertallet bemærker, at der knytter sig væsentlige samfundsmæssige interesser til at give gode vilkår for mangfoldigheden i idégrundlag og geografisk tilhørssted for den skrevne presse, ligesom der er behov for at give muligheder for, at f.eks. danske tv-produktioner kan konkurrere med udenlandske.

Flertallet er opmærksom på, at den bestående retstilstand for bl.a. den skrevne presse har medført, at udgiverne for at undgå dobbeltproduktion har fundet nye samarbejdskonstruktioner.

Flertallet forudser, at parterne viser stor fleksibilitet og evne til at finde aftalemæssige løsninger, da det ellers kan blive aktuelt at reurdere de ansattes ophavsret.

Vedrørende forlagsaftaler bemærker flertallet, at Dansk Forfatterforening og Nordisk Forfatter- og Oversætterråd over for udvalget har udtrykt bekymring over, at lovforslagets kapitel 3 efter forslag fra Ophavsretsudvalget ikke længere indeholder særlige bestemmelser om forlagsaftaler. Spørgsmålet har være forelagt kulturministeren, der har oplyst, at de nye generelle bestemmelser, der vedrører alle aftaletyper inden for ophavsretten, i praksis svarer til de gældende forlagsaftalebemmelser, og at ministeren finder det vigtigt i den dynami-

ske situation, hvori ophavsretten befinder sig, at principperne bag de gældende bestemmelser om forlagsaftaler i forenklet og moderniseret form videreføres som generelle regler, der vedrører alle aftaletyper inden for ophavsretten.

Vedrørende beskyttelsestiden henvises til kulturministerens besvarelse af spørgsmål 91, som er optrykt som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af kulturministeren stillede ændringsforslag. Flertallet vil stemme imod det under nr. 5 stillede ændringsforslag vedrørende lovforslagets § 40, idet flertallet henviser til kulturministerens besvarelse af spørgsmål 82, som er optrykt som bilag til betænkningen.

Et *mindretal* (Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af kulturministeren og af dette mindretal under nr. 5 stillede ændringsforslag. Mindretallet indstiller de under nr. 7, 8, 10 og 12 stillede ændringsforslag til forkastelse, idet der henvises til flertallets indledende bemærkninger i betænkningen.

Et *andet mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Det er Fremskridtspartiets opfattelse, at en ny ophavsretslov burde have bygget på et ganske andet princip, end tilfældet er blevet. Fremskridtspartiet er af den opfattelse, at begrebet ophavsret gør mere skade end gavn med den måde, hvorpå lovgivningen er formuleret og søges administreret.

Det er ikke statens opgave at varetage de ophavsretlige interesser for personer, der har fremstillet værker, der er belagt med restriktioner på anvendelsen. En komponist, en kunstmaler, en forfatter og øvrige traditionelle retlighedshavere må i formuleringen af deres salgsaftaler oplyste og indregne de særlige forhold, de ønsker at gøre gældende, for så vidt angår efterfølgende videresalg, udlån eller mangfoldiggørelse af deres værk.

Det virker særlig urimeligt, at en rettighedshaver, som har været død i adskillige år, og som aldrig har ytret sig om rettighederne til sit værk, får opkrævet afgift for benyttelse og/eller salg af sit værk, og hvor pengene samles i særlige puljer. Det påtænkes nu at udvide det åremål, hvori beskyttelsen gælder, fra 50 til 70 år, hvilket er helt vanvittigt.

I loven tages der ikke stilling til de åbenlyse paradokser, som moderne digitalteknik og edb-behandling vil give anledning til, og hvor »hullerne« vil afstedkomme helt urimelige situationer.

Der kan nævnes følgende eksempler:

- Hvis en bog får sit omslag tegnet af en kunstner, gælder ophavsretsloven, og i årtier vil der skulle aftales betaling for benyttelsen. Hvis det samme motiv derimod laves af en reklametegner eller af en kontorelev på en computer ved anvendelse af f.eks. et desktop-program, er der ingen rettighedshaver. Hvad vil bogforlaget da gøre?
- Hvis et reklamebureau skal bruge et billede i en opgave, da kan det henvende sig til et dansk billedbureau og indgå meget omstændelige aftaler og betale meget dyrt for anvendelse af et billede. Ændringer er ikke tilladt, ændret anvendelse er ikke tilladt osv. Hvis derimod reklamebureauet tegner abonnement på CD-ROM'er fra f.eks. USA, da kan det hver måned modtage CD-ROM'er med 3-4.000 frikøbte billeder, hvor der må billedmanipuleres og laves aftryk uden begrænsninger. Hvad vil reklamebureauet gøre?
- Hvis en person er tilsluttet Internet eller andre netværk og tilbydes adgang til databaser med samlinger af billeder af kunstværker i enhver form, kan vedkommende frit tappe disse billeder og anvende dem. Hvis derimod samme person søger at anvende billeder af samme værk, men som er tilgængelige på det danske marked, starter hele ophavsretsmaskinen. Det samme gælder bogværker. Hvad vil personen gøre?
- Hvis en virksomhed eller person skal bruge videogrammer, film, faste billeder eller musikværker, kan de vælge at følge ophavsretsloven og begive sig ind i papirjunglen med de store betalinger. Eller man kan nedhente de samme værker via satellittransmissioner fra lande, hvor ophavsretten er frikøbt. Ingen love overtrædes – hvad vil der ske?
- Hvis et videogram er markedsført i Danmark, har det statsbeskyttede monopol i form af en brancheorganisation købt rettighederne til at sælge/udleje værket i Danmark. Anvendelse af værket betyder derfor betaling af ophavsretsafgifter. Men enhver kan tage til f.eks. England og købe samme værk, frikøbt for ophavsretlige forpligtelser. Ingen love overtrædes. Hvad vil personen gøre?

Dette var bare nogle ganske få eksempler på, hvordan ophavsretslovens ekstremt restriktive bestemmelser vil tvinge folk og virksomheder til at handle kreativt. Danske leverandører og ophavsretshavere vil få deres levebrød undermineret. Det sker allerede for billedbureauerne, og det vil også ske for andre brancher. Loven bør derfor tilpasses den digitale virkelighed. Loven er stadig forankret i den fjerne fortid, hvor enhver kopiering eller mangfoldiggørelse af et værk betød tab af kvalitet. Digitaliserede værker kan kopieres og mangfoldiggøres uendeligt uden tab af kvalitet.

Lovforslaget vælger også at gå uden om den varme kartoffel, at der på det danske marked er etableret en række statslige monopoler, som på koncessionsbasis udøver den ophavsretlige forretning. Det gælder Copy-Dan, Koda, Gramex m.fl. Det giver nogle helt urimelige situationer.

En musiker kan f.eks. frit vælge, om han/hun vil være medlem af Koda. Koda modtager afgift fra alle, der benytter musikerens værker. Men sammenspiste beregningsmetoder gør, at en række musikere føler sig dårligt behandlet. Vælger de så at udmelde sig af Koda, så får de ingen penge, men Koda opkræver stadig pengene! Det har den konsekvens, at en række lokalradioer betaler for en musikbenyttelse, uden at musikeren får penge for det. Kodas sindrige fordelingsystem omfordeler pengene til andre.

Netop lokalradioer er et andet område, hvor lovforslaget ikke løser de meget betydelige problemer. Lokalradioer oplever at betale mere i musikaftgift end f.eks. Danmarks Radio (DR). Lokalradioer oplever at skulle betale til Gramex ud fra, hvor mange mennesker der kan lytte til dem. Men i byområder med flere lokalradioer og DR's 3 programmer kan lytterne jo kun lytte til én station ad gangen. Men Gramex får penge, som om der på samme tid blev lyttet til alle stationer. Også Kodas ublu

krav mod lokalradioerne er med til at ødelægge disse vigtige dele af vores lokale medier.

Et andet område af vores medieverden er dagbladene. Danske dagblade har meget trænge kår i disse år. Med lovforslaget vil man give journalister og pressefotografer helt nye maskiner, som efter absurde regler kan mælke dagbladene for penge. Journalister og pressefotografer hævder, at deres frembringelser nu ikke længere er håndværk, men kunst. Uden at nævne nogen må Fremskridtspartiet fastholde, at langt hovedparten af journalister og pressefotografers daglige frembringelser ikke gør sig fortjent til at blive omfattet af begrebet kunst.

Nærværende bemærkninger indeholder kun smagsprøver på, hvilke forhold der hersker/vil komme til at herske i Danmark på det ophavsretlige område. Derfor kan mindretallet kun anbefale alle at stemme nej til lovforslaget.

Ændringsforslag

Af kulturministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 14

1) I 1. pkt. indsættes efter ordet »fremstille« ordene: »eller lade fremstille«.

Til § 19

2) I stk. 3 indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Dette gælder dog ikke, når et eksemplar af et edb-program i digitaliseret form udgør en del af et litterært værk og udlånes sammen med dette.«

Til § 21

3) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Udgivne eksemplarer af filmværker, musikværker og værker i digital form kan stilles til rådighed for enkeltpersoner på offentlige biblioteker til personligt gennemsyn eller studium på stedet ved hjælp af teknisk udstyr. Eksemplar fremstilling er ikke tilladt.«

Til § 38

4) I stk. 2, 1. pkt., udgår ordene »fotografiske værker og«.

Af et mindretal (V og KF), tiltrådt af et mindretal (FP):

Til § 40

5) 1. pkt. affattes således:

»Vederlaget udgør for lydband 0,4716 kr. og for videobånd 0,6681 kr. pr. times spilletid.«

Af kulturministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 44

6) I stk. 1, nr. 2, udgår ordene »til eksemplar fremstilling, som ikke omfattes af bestemmelsen i § 12,«, og i stedet indsættes ordene: »til professionelle formål, herunder undervisning,«.

Af et mindretal (FP):

Til § 65

7) Stk. 4, 2. pkt., udgår.

Til § 66

8) Stk. 2, 2. pkt., udgår.

Til § 67

Af kulturministeren, tiltrådt af udvalget:

9) I stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »§ 19, stk. 1 og 2,«: »§ 21, stk. 3,«, og »§§ 47, 49-52 og 58« ændres til: »§ 47 samt §§ 49-52«.

Af et mindretal (FP):

10) Stk. 2, 2. pkt., udgår.

Af kulturministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 68

11) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke for udsendelse i fjernsyn og andre offentlige fremførelser af filmværker, såfremt lyd og billede udsendes eller fremføres samtidig.«

Af et mindretal (FP):

Til § 69

12) *Stk. 3, 2. pkt.*, udgår.

Af kulturministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 71

13) I *stk. 3* udgår »§ 20, stk. 1,«.

Til § 89

14) I *stk. 1* ændres »den 30. juni« til: »den 1. juli«.

15) *Stk. 2, nr. 3*, udgår, og efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3*. Regler, der er udstedt efter de hidtidige love, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt efter denne lov. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.«

Stk. 3 bliver herefter *stk. 4*.

Til § 90

16) *Stk. 2* udgår, og i stedet indsættes:

»*Stk. 2*. Loven gælder ikke for udnyttelseshandlinger, der er afsluttet, eller rettigheder, der er erhvervet før lovens ikrafttræden. Eksemplarer af værker eller frembringelser m.v. kan fortsat spredes til almenheden og vises offentligt, hvis de lovligt er fremstillet på et tidspunkt, da en sådan spredning eller visning var tilladt. Bestemmelserne i § 19, stk. 2 og 3, skal dog altid finde anvendelse på udlejning og udlån, som foretages efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Er der før lovens ikrafttræden påbegyndt en eksemplar fremstilling eller foretaget væsentlige forberedelser til at fremstille eksemplarer af værker eller frembringelser m.v., som ikke var beskyttet efter de hidtil gældende bestemmelser, kan eksemplar fremstilling i nødvendig og sædvanlig udstrækning afsluttes inden for de planlagte rammer, dog senest den 1. januar år 2000. Eksemplarer, som fremstilles på grundlag af bestemmelsen i 1. pkt., kan spredes til almenheden og vises offentligt. Bestemmelsen i *stk. 2, 3. pkt.*, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Indgår værker og frembringelser m.v. i en optagelse, der er foretaget med henblik på udsendelse i radio og fjernsyn, og som er fremstillet på et tidspunkt, hvor de nævnte værker

og frembringelser ikke var beskyttet, eller som er fremstillet i henhold til *stk. 3*, kan sådanne optagelser fortsat anvendes til udsendelse i radio og fjernsyn indtil den 1. januar år 2000. Bestemmelsen i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på offentlig fremførelse af filmoptagelser.

Stk. 5. Hvis beskyttelsestiden for et værk eller en frembringelse m.v. ved anvendelse af de nye bestemmelser bliver kortere, end den ville have været efter de hidtil gældende bestemmelser, anvendes de hidtil gældende bestemmelser. Bestemmelsen i § 63, *stk. 4*, skal dog altid finde anvendelse.«

Til § 91

17) I *stk. 1* ændres »den 30. juni« til: »den 1. juli«.

18) I *stk. 2* ændres »den 30. juni« til: »den 1. juli«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget har til formål teknisk at præcisere, at aftalelicensbestemmelsen i § 14 om fotokopiering inden for erhvervsvirksomhed m.v., ligesom aftalelicensbestemmelsen i § 13 om undervisningsvirksomhed, også kan omfatte eksemplar fremstilling ved brug af fremmed medhjælp.

Til nr. 2

Ændringsforslaget indebærer, at ophavsmandens eneret til at give samtykke til udlån til almenheden af edb-programmer i digitaliseret form ikke skal gælde i den situation, hvor programmet udgør en del af et litterært værk og udlånes sammen med dette. Da det litterære værk kan udlånes uden ophavsretlige begrænsninger, bør et edb-program, f.eks. et søgeprogram, som bringes på markedet sammen med det litterære værk, også frit kunne udlånes sammen med dette. Udlånes programmet særskilt, kræver dette samtykke fra rettighedshaverne efter § 19, *stk. 3, 1. pkt.*

Til nr. 3

Forslaget har til formål at præcisere, at det

på biblioteker skal være tilladt for enkeltpersoner ved hjælp af teknisk udstyr på stedet at anvende videogrammer, fonogrammer og værker i digital form til personligt gennemsyn eller studium, og at en sådan anvendelse ikke skal anses for omfattet af ophavsmandens eneret til tilgængeliggørelse for almenheden efter § 2. Det forudsættes, at der er tale om udgivne eksemplarer af det nævnte materiale, jf. § 8, stk. 2, samt at bibliotekerne drager omsorg for, at det anvendte tekniske udstyr ikke af brugerne benyttes til eksemplar fremstilling.

Til nr. 4

Forslaget indebærer, at fotografiske værker vil blive omfattet af følgeretsordningen i § 38, hvorefter der skal betales et vederlag på 5 pct. af salgsprisen, ekskl. moms, i forbindelse med erhvervsmæssigt videresalg af eksemplarer af kunstværker.

Til nr. 5

Forslagsstillerne finder, at nedgangen i omsætningen af blankbånd i Danmark er så alarmerende, at der må handles nu. Blankbåndsafgiften bør nedsættes, så den bringes på linje med det tyske niveau. Derved må både staten og kunstnerne forventes at blive holdt skadesløse.

Til nr. 6

Der er tale om et teknisk ændringsforslag. Ministeriet er blevet opmærksom på, at den ændring af den gældende lovs § 26 e, stk. 1, nr. 3, som er foreslået i lovforslagets § 43, stk. 1, nr. 3, hvorefter bånd til professionelle formål, herunder undervisning, ikke skal være omfattet af båndafgiften, også bør gennemføres i lovforslagets § 44, stk. 1, nr. 2.

Til nr. 7, 8, 10 og 12

Ændringsforslagene har til hensigt at fjerne det importforbud, som lovforslaget lægger op til. Det virker urimeligt, at der skal lægges særlige hindringer i vejen for import af eksempelvis cd-plader og filmværker.

Det bemærkes i øvrigt, at der ikke er EF-direktiver, som kræver dette importforbud. I forbindelse med behandling af det EF-direktiv, som omhandler disse forhold, udtalte Kom-

missionen, at direktivet ikke ville påvirke samhandelen med tredjelande, som i stedet reguleres af frihandelsaftaler. Direktivet kræver således ikke et stop for handel med lovligt udgivne værker.

Det er herefter alene op til Danmark, om man ønsker at have disse skærpede bestemmelser i forhold til import fra tredjelande, og da der ikke synes at være saglige hensyn for dette importforbud, foreslås dette forhold ændret.

Til nr. 9

Der er tale om en teknisk konsekvensændring som følge af ændringsforslaget under nr. 3. Ændringen indebærer, at den nye undtagelsesbestemmelse i § 21, stk. 3, som giver mulighed for gennemsyn og studium blandt andet af videogrammer på et bibliotek, også skal gælde i forhold til den beskyttelse, der efter § 67, stk. 1, er givet en producent af billedoptagelser. Ministeriet er endvidere blevet opmærksom på, at § 67, stk. 2, ved en fejl indeholder en henvisning til filmformodningsreglen i § 58. Det foreslås derfor, at denne henvisning udgår.

Til nr. 11

Der er tale om et teknisk ændringsforslag. Danmarks Radio har over for Kulturministeriet påpeget, at forslaget til § 68, stk. 1 og 2, kunne lede til den misforståelse, at tvangslicensen for brug af lydoptagelser i radio og tv efter § 68 også skulle gælde i tilfælde, hvor lyd og billede udsendes samtidig i tv, og hvor rettighederne til udsendelse af videogrammet som helhed er klareret på et eneretsgrundlag. Det præciseres derfor i forslaget til et nyt § 68, stk. 3, at tvangslicensen ikke skal gælde i sådanne situationer.

Til nr. 13

Der er tale om et teknisk ændringsforslag. Kulturministeriet er blevet opmærksom på, at der i undtagelsesbestemmelserne i § 71, stk. 3, til katalogbeskyttelsen i § 71, stk. 1, som vedrører eftergørelse, fejlagtigt er henvist til § 20, stk. 1, om offentlig visning af eksemplarer. Henvisningen foreslås derfor udeladt.

Til nr. 14

Efter lovforslagets § 89, stk. 1, træder loven i

kraft den 30. juni 1995. Formålet hermed har været at undgå tvivl om, at beskyttelsestiden på 70 år efter beskyttelsestidsdirektivets art. 10, stk. 2, inden for EU ligeligt skal gælde retroaktivt for ethvert værk med oprindelse i et EU-land. Det samme ville, uanset ikrafttrædelsestidspunktet for den danske lov, være tilfældet, såfremt man i Tyskland, som allerede i dag har en 70-årig beskyttelse, ved gennemførelsen af direktivet i tysk lovgivning lagde den forståelse af den såkaldte Phil Collins-dom til grund, som Kommissionen og et stort antal medlemslande har tilkendegivet. Af en henvendelse til Kulturudvalget fra European Broadcasting Union fremgår imidlertid, at man i det forslag til gennemførelse af direktivet, som er fremlagt i den tyske forbundsdag, på dette punkt synes at indtage en afventende holdning.

Kulturministeriet finder det på denne baggrund rigtigst, at ikrafttrædelsestidspunktet ændres fra den 30. juni 1995 til den 1. juli 1995.

Til nr. 15

Der er tale om et teknisk ændringsforslag. Efter lovforslagets § 89, stk. 2, nr. 3, ophæves alle forskrifter, som er udstedt i henhold til gældende lov. Da det i lyset af de mange synspunkter, som er fremkommet under behandlingen af lovforslaget, vil være nødvendigt at gennemføre mere omfattende ændringer i en række administrative forskrifter, eksempelvis biblioteksbekendtgørelsen efter lovforslagets § 16, samt påkrævede høringer, foreslås det, at regler, der er udstedt efter den hidtidige lovgivning, skal forblive i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt efter den nye lov.

Til nr. 16

Lovforslagets § 90, stk. 1, indebærer, at lovens enerets- og vederlagsbestemmelser også skal gælde for ældre værker og frembringelser fra tiden før lovens ikrafttræden. Efter beskyttelsestidsdirektivet skal dette også gælde for visse værker og frembringelser, som har kunnet udnyttes frit efter de gældende bestemmelser, dvs. at der skal foretages en genoplivning af rettigheder.

Ændringsforslaget har på denne baggrund til formål at gennemføre overgangsbestemmelser til fordel for brugere, som på forskellige må-

de har foretaget udnyttelseshandlinger og dispositioner i tillid til, at ældre værker og frembringelser har kunnet udnyttes frit.

Der er tale om 4 overgangsbestemmelser, som foreslås indføjet som § 90, stk. 2-5.

I beskyttelsestidsdirektivet er overgangsbestemmelser i national lovgivning af den foreslåede karakter forudsat i præambelbemærkning nr. 27 og direktivets art. 10, stk. 3. Af bemærkning nr. 27 fremgår, at det er et led i Fællesskabets retsorden, at erhvervede rettigheder og berettigede forventninger skal respekteres. Efter art. 10, stk. 3, skal direktivet ikke berøre nogen udnyttelseshandling, som har fundet sted før direktivets ikrafttræden, og medlemsstaterne skal træffe de nødvendige bestemmelser til i særdeleshed at beskytte tredjemands erhvervede rettigheder.

Et af Kulturministeriet udarbejdet forslag til opfyldelse af beskyttelsestidsdirektivet, herunder forslag til overgangsregler, har i efteråret 1994 været til høring hos en bred kreds af organisationer og institutioner. Under høringen blev der fra flere sider, bl.a. fra Danmarks Radio og TV 2, fremsat kritik af, at de af ministeriet foreslåede bestemmelser ikke gav en tilstrækkelig vidtgående beskyttelse for den tredjemand, som har rådet over et værk eller en frembringelse i tillid til, at værket eller frembringelsen kunne udnyttes frit. I lyset af den fremsatte kritik har nye forslag til overgangsbestemmelser været drøftet med de andre nordiske lande, hvor en tilsvarende hørings- og lovgivningsforberedende proces har fundet sted. De fremlagte forslag repræsenterer resultatet af de fornyede nordiske overvejelser og forventes også fremlagt i parlamenterne i de øvrige nordiske lande.

I forslaget til den første overgangsbestemmelse i § 90, stk. 2, 1. pkt., præciseres det, at loven ikke skal gælde for udnyttelseshandlinger, der er afsluttet, eller rettigheder, der er erhvervet før lovens ikrafttræden. Forslaget indebærer blandt andet, at en eksemplar fremstilling, som er foretaget på et tidspunkt, hvor værket var frit, ikke skal kunne anfægtes efter de nye bestemmelser, ligesom disse heller ikke skal kunne gribe ind i bestående aftaleforhold. Aftaler, som er indgået før lovens ikrafttræden, og som giver en aftalepart rettigheder, som afviger fra den nye lovs bestemmelser, skal fortsat gælde.

Kulturministeriet har overvejet, om der bør

Bet. o. lovf. vedr. ophavsret

gennemføres en særlig lovregulering for så vidt angår overgangsproblemer i forbindelse med fortolkningen af eksisterende aftaler. Ministeriet finder imidlertid, at tvivlsspørgsmål med hensyn til, hvem de nye beskyttelsestidsbestemmelser skal komme til gavn efter eksisterende aftaler, bedst løses ved en fortolkning på grundlag af almindelige kontraktretlige principper og de særlige hensyn, som kan gøre sig gældende i de enkelte kontraktsforhold. Dette gælder både for tilfælde, hvor der skal ske genoplivning af rettigheder, og tilfælde, hvor der sker en forlængelse af en løbende beskyttelsestid.

Forslaget til § 90, stk. 2, 2. pkt., svarer til den gældende lovs § 61, stk. 2, hvorefter nye enerebestemmelser i loven i almindelighed ikke skal være til hinder for, at eksemplarer fortsat kan spredes til almenheden og vises offentligt, hvis de lovligt er fremstillet på et tidspunkt, hvor en sådan spredning eller visning var tilladt. Bestemmelsen vedrører kun spredning og visning af eksemplarer og giver ikke nogen ret til offentlig fremførelse og ej heller nogen ret til yderligere eksemplar fremstilling. Forslaget har især betydning, når det gælder de nye spredningsrettigheder i lovens kapitel 5 til fordel for udøvende kunstnere, fremstillere af lyd- og billedoptagelser m.v., jf. lovforslagets §§ 65, 66, 67, 69 og 70. Bestemmelsen indebærer bl.a., at eksemplarer af lydoptagelser og billedoptagelser m.v., der er lovligt fremstillet før lovens ikrafttræden, fortsat kan spredes til almenheden. Dette skal dog ikke gælde for udlejning og for ophavsmændenes vedkommende heller ikke for udlån af filmværker og edb-programmer i maskinlæsbar form, som foretages efter lovens ikrafttræden, jf. stk. 2, 3. pkt.

Forslaget til den anden overgangsbestemmelse i § 90, stk. 3, beskytter tredjemands interesse i efter lovens ikrafttræden at kunne videreføre og afslutte udnyttelseshandlinger, som er påbegyndt før lovens ikrafttræden på et tidspunkt, hvor et værk eller en frembringelse ikke var beskyttet. Er en eksemplar fremstilling påbegyndt i den frie periode, eller er der i denne foretaget væsentlige forberedelser til en eksemplar fremstilling, kan eksemplar fremstillingen efter stk. 3 i nødvendig og sædvanlig udstrækning afsluttes inden for de planlagte rammer. Da for vidtgående overgangsbestemmelser vil kunne lede til misbrug, der vil kunne

gøre den i direktivet foreskrevne genoplivning af rettigheder illusorisk, bør der gælde en absolut tidsgrænse for overgangsbestemmelserne. Samtidig bør der gives de berørte parter en rimelig tid til at tilpasse sig de nye regler. På denne baggrund foreslås det, at den efter stk. 3 tilladte eksemplar fremstilling skal være afsluttet senest den 1. januar år 2000.

Bestemmelsen i stk. 3 har særlig betydning på forlagsområdet, herunder cd-produktion. Ved udtrykket »væsentlige forberedelser til at fremstille eksemplarer« sigtes til væsentlige økonomiske dispositioner, der er foretaget med henblik på udgivelse af bestemte værker såsom tilvejebringelse af tekniske hjælpemidler, herunder trykfilm og andre elektroniske medier, iværksættelse af oversættelser og andre omkostningskrævende foranstaltninger. Derimod bør det ikke være tilladt uden samtykke fra forfatteren at genudgive allerede foreliggende oversættelser, medmindre der er truffet særlige økonomiske foranstaltninger hertil før lovens ikrafttræden.

Er der før lovens ikrafttræden truffet foranstaltninger til udgivelse af værker, der består af flere bind, som udsendes successivt over en længere periode, omfatter stk. 3 den påtænkte udgivelse i sin helhed. Den Store Danske Encyklopædi vil således kunne udgives i overensstemmelse med foreliggende planer indtil den 1. januar år 2000 uden klarering af rettigheder til værker og frembringelser, som ikke var beskyttet efter de gældende regler. Bestemmelsen gælder kun udgivelser, som er planlagt før lovens ikrafttræden, og giver ikke grundlag for, at der efterfølgende træffes foranstaltning til fremstilling af nye oplag af et værk.

For så vidt angår radio, tv, film og lign. indebærer stk. 3, at der f.eks. kan foretages en sådan eksemplar fremstilling, som er nødvendig for at færdiggøre en omfattende tv-produktion, hvortil der er truffet foranstaltning før lovens ikrafttræden.

Afgørende for anvendelsen af overgangsbestemmelsen i stk. 3 er generelt, hvad der er planlagt og konkret foretaget af økonomisk investering og lign. før lovens ikrafttræden. En planlagt eksemplar fremstilling må afsluttes, men eksemplar fremstillingen må efter stk. 3 ikke gå længere end, hvad der er nødvendigt og sædvanligt inden for den pågældende branche. Sidstnævnte krav har til formål at give

grundlag for, at der kan gribes ind over for misbrug af bestemmelsen. Eksemplarfremsstillingen skal senest være afsluttet den 1. januar år 2000. Med hensyn til begrundelsen herfor henvises til bemærkningerne ovenfor.

De eksemplarer, som fremstilles på grundlag af stk. 3, må spredes til almenheden og vises offentligt, jf. stk. 3, 2. pkt. Ligesom tilfældet er efter den i stk. 2 foreslåede overgangsbestemmelse, skal bestemmelserne i lovforslagets § 19, stk. 2 og 3, om udlejning og udlån af filmværker og edb-programmer i maskinlæsbar form altid finde anvendelse på udlejning og udlån, som foretages efter lovens ikrafttræden, jf. stk. 3, 3. pkt.

Formålet med den foreslåede tredje overgangsbestemmelse i § 90, stk. 4, er at imødegå de vanskeligheder, som særlig for et radio- og tv-selskab kan være forbundet med at etablere en ny aftalepraksis med hensyn til udsendelse af ældre produktioner, der er fremstillet på et tidspunkt, hvor de værker eller frembringelser, som indgår i produktionen, ikke var beskyttet. Bestemmelsen giver radiofonierne mulighed for i en overgangsperiode frem til den 1. januar 2000 frit at kunne anvende sådanne produktioner til udsendelse. Forslaget indebærer, at såfremt værker og frembringelser indgår i en optagelse, der er foretaget med henblik på udsendelse i radio og fjernsyn på et tidspunkt, hvor de nævnte værker og frembringelser ikke var beskyttet, skal sådanne optagelser for så vidt angår de nævnte værker m.v. fortsat kunne udsendes i radio og fjernsyn. Bestemmelsen omfatter både værker og frembringelser, hvis beskyttelsestid var udløbet efter de gældende regler, og værker og frembringelser, som ikke nød nogen form for beskyttelse efter den gældende lov. Bestemmelsen omfatter således f.eks. også fotografiske værker, som først med den nye lov opnår en egentlig værksbeskyttelse. Radiofonier vil i overgangsperioden være fritaget for de vanskeligheder, som ville være forbundet med at skulle klarere rettigheder i tilfælde, hvor man ikke havde anledning til at foretage nogen rettighedsregistrering, da udsendelsen blev produceret.

Retten til udsendelse gælder, ligesom bestemmelsen i stk. 3, indtil den 1. januar år 2000. Der henvises herom til bemærkningerne ovenfor. Retten omfatter såvel udsendelse af radio- og fjernsynsudsendelsen i sin helhed

som ret til isoleret at anvende de værker og frembringelser, som indgår i udsendelsen, til nyproduktion. Derimod giver bestemmelsen ikke adgang til anvendelse af værker og frembringelser, som ikke indgår i en optagelse, der er foretaget med henblik på udsendelse i radio og fjernsyn. Dette er f.eks. tilfældet med gramfonoplader og andet selvstændigt materiale, som måtte findes i radiofoniernes arkiver. Anvendelse af sådant arkivmateriale omfattes af den almindelige bestemmelse i § 90, stk. 1, om genoplivning af rettigheder. Dette indebærer bl.a., at en lydoptagelse, såfremt den er udgivet, kun må anvendes til radio- og fjernsynsudsendelse, såfremt der betales vederlag til de udøvende kunstnere og fremstillerne af lydoptagelser i overensstemmelse med lovforslagets § 68.

Forslaget til stk. 4 giver under de angivne betingelser radiofonierne en adgang til frit at kunne udsende ældre optagelser, som er produceret før lovens ikrafttræden. Med henvisningen til stk. 3 i stk. 4, 1. pkt., udvides denne ordning til også at gælde for de i stk. 3, 1. pkt., nævnte produktioner, selv om disse først er færdigproduceret efter lovens ikrafttræden.

Efter stk. 4, 2. pkt., finder bestemmelsen i 1. pkt. tilsvarende anvendelse på offentlig fremførelse af filmoptagelser. Med udtrykket »film« forstås levende billeder med eller uden lyd. Udtrykket omfatter således, ud over kinematografiske film, også fjernsynsfilm og videogrammer. Forslaget til stk. 4, 2. pkt., indebærer, at det ikke vil være nødvendigt at klarere rettigheder for offentlig fremførelse af en film på grund af genoplivning af rettigheder til værker og frembringelser, som er medtaget i filmen på et tidspunkt, hvor de ikke var beskyttet. Forslaget er begrundet i de samme hensyn, som ligger bag de ovennævnte bestemmelser om radio- og fjernsynsudsendelser. Forslaget gælder for offentlig fremførelse af filmen. Bestemmelsen giver således adgang til såvel biografvisning som visning i fjernsyn.

Forslaget til den fjerde overgangsbestemmelse i § 90, stk. 5, har til formål at opfylde art. 10, stk. 1, i beskyttelsestidsdirektivet. Forslaget, der har en noget anden karakter end de første 3 forslag til overgangsbestemmelser, indebærer, at såfremt beskyttelsestiden for et værk eller en frembringelse ved anvendelse af de nye bestemmelser bliver kortere, end den

ville have været efter de hidtil gældende bestemmelser, anvendes de gældende bestemmelser. Situationen vil eksempelvis kunne forekomme ved beregning af beskyttelsestiden for film. Film er i dag beskyttet i 50 år fra den længstlevende ophavsmands død. Efter de nye bestemmelser skal beskyttelsestiden beregnes fra dødsåret for den længstlevende af følgende personer: Den ledende instruktør, drejebogsforfatteren, dialogforfatteren eller komponisten til musik, som er specielt frembragt til brug i filmværket. Hvis den sidstlevende ophavsmand eksempelvis er kostumedesigneren, ville de nye bestemmelser indebære en kortere beskyttelsestid end efter de gældende bestemmelser.

Efter den gældende lov har rettighedshaverne en evigvarende beskyttelse for ikkeoffentliggjorte anonyme værker. Den i forslaget til stk. 5 foreslåede overgangsbestemmelse ville derfor kunne føre til, at denne efter gældende lovgivning evigvarende beskyttelse skulle respekteres. Da beskyttelsestidsdirektivet, som foreslået i lovforslagets § 63, stk. 4, foreskriver en definitiv grænse på 70 år efter værkets frembringelse i sådanne tilfælde, foreslås overgangsbestemmelsen i forslaget til § 90, stk. 5, begrænset tilsvarende, jf. stk. 5, 2. pkt.

Til nr. 17 og 18

Der er tale om konsekvensændringer som følge af det under nr. 14 stillede ændringsforslag.

Hanne Andersen (S) fmd. Søren Hansen (S) Eva Fatum (S) Poul Qvist Jørgensen (S)

Peder Sass (S) Margrete Auken (SF) Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Aage Frandsen (SF)

Arne Melchior (CD) Ester Larsen (V) Helge Sander (V) nfmd. Birte Rønn Hornbech (V)

Hans Christian Schmidt (V) H. P. Clausen (KF) Agnete Laustsen (KF)

Brian Mikkelsen (KF) Ole Donner (FP)

Enhedslisten havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag 1

Nogle af udvalgets spørgsmål til kulturministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål nr. 82:

»Vil ministeren yde teknisk bistand til udarbejdelse af de nødvendige ændringsforslag til lovforslagets §§ 39-46, så afgiften på blankbånd bringes på linje med f.eks. det tyske niveau, med henblik på, at nedgangen i omsætningen af blanke bånd, grænsehandelen med og piratimport af blankbånd standses?«

Svar:

Efter de for Kulturministeriet foreliggende oplysninger udgør den tyske båndafgift for lydånd 12 pfennig og for videobånd 17 pfennig pr. times spilletid. Sættes DM-kursen til 393, ville et ændringsforslag kunne lyde:

§ 40 affattes således:

»§ 40. Vederlaget udgør for lydånd 0,4716 kr. og for videobånd 0,6681 kr. pr. times spilletid.«

Med hensyn til omfanget af grænsehandelen med uindspillede bånd og dennes indvirkning på størrelsen af den hjemlige omsætning har jeg tidligere orienteret Kulturudvalget om, at der ikke foreligger sikre oplysninger herom, jf. nærmere mit brev af 13. marts 1995 med svar på udvalgets spørgsmål nr. 38-43 (alm. del – bilag 273).

For så vidt som formålet med ændringsforslaget – med niveauet i Tyskland som eksempel – ville være at tilvejebringe overensstemmelse mellem båndafgiftsniveauet i Danmark og andre lande, vil jeg gerne pege på, at Europa-Kommissionen arbejder på et udkast til et direktiv med det formål at opnå en harmonisering inden for EU.

Det forekommer derfor rimeligt at afvente dette initiativ, inden vi i Danmark tager de gældende regler op til overvejelse.

Jeg skal i øvrigt nævne, at der i lovforslagets § 89, stk. 3, findes en bestemmelse om, at der skal fremsættes forslag til en revision af §§ 39-46 i folketingsåret 1995-96.

Denne bestemmelse er overtaget fra den gældende lov, det vil sige lov nr. 338 af 14. maj

1992, som indførte vederlagsordningen vedrørende uindspillede bånd, hvor den blev begrundet med følgende:

»Da der er tale om en ny vederlagstype, vil det være hensigtsmæssigt at sikre, at Folketinget inden for en rimelig tid får mulighed for at genoverveje problemstillingen i lyset af de indhøstede erfaringer.«

Der vil således inden for det nærmeste år blive lejlighed til at tage den gældende ordning op til nærmere vurdering.

Spørgsmål nr. 88:

»Vil ministeren være indstillet på at stille ændringsforslag til lovforslaget, således at der i loven indføres en generel revisionsbestemmelse?«

Svar:

Jeg kan oplyse, at ophavsretsloven af en række grunde med sikkerhed vil komme til fornyet behandling i Folketinget flere gange i de nærmeste år.

For det første følger det af lovforslagets § 89, stk. 3, at der i folketingsåret 1995-96 skal fremsættes forslag til revision af båndafgiftsbestemmelserne i lovforslagets §§ 39-46.

For det andet skal der antagelig også i Folketingsåret 1995-96 fremsættes forslag til ændring af lovforslagets § 35 om kabelspredning som følge af, at denne bestemmelse efter art. 8, stk. 2, i satellit- og kabelspredningsdirektivet af 27. september 1993 skal være afskaffet senest den 1. januar 1998.

For det tredje må det forventes, at forhandlingerne inden for EU om et direktiv om databaser afsluttes i 1995 med deraf følgende lovforslag til opfyldelse af direktivet antagelig i folketingsåret 1996-97.

For det fjerde må det antages, at det udredningsarbejde, der nu iværksættes om bibliotekernes situation i den digitale tidsalder, vil lede til lovændringer inden for de nærmeste år.

På denne baggrund har jeg svært ved at se, at det skulle tjene noget formål at indføre en

generel revisionsbestemmelse i lovforslaget, hvis hovedformål har været på baggrund af de mange års revisionsovervejelser i Ophavsretsudvalget at tilvejebringe en samlet ny og systematisk moderniseret dansk ophavsretslov. Revisioner af denne karakter er tilbage i tiden kun foretaget med 30 til 40 års mellemrum.

Spørgsmål nr. 91:

»Er det helt udelukket i EU at genforhandle beskyttelsestidens længde?«

Svar:

Ja. Beskyttelsestidsdirektivet må tages som udtryk for, at et kvalificeret flertal inden for EU har ønsket at harmonisere beskyttelsestiden på det højeste niveau, der er gældende inden for Unionen, dvs. op til den beskyttelsestid på 70 år, som siden 1965 har været gældende i Tyskland. Direktivet, som blev vedtaget den 29. oktober 1993, skal efter direktivets art. 13 være sat i kraft i medlemsstaternes lovgivning senest den 1. juli 1995. På denne baggrund finder jeg det ikke realistisk at påregne, at der i en nærmere fremtid vil kunne gennemføres ændringer i direktivet. Skulle en sådan mulighed vise sig senere, vil det være min opfattelse, at man fra dansk side – ligesom tilfældet har været under direktivforhandlingerne – bør arbejde for en lavere beskyttelsestid uden genoplivning af rettigheder.

Spørgsmål nr. 94:

»Udvalget anmoder om ministerens kom-

mentar til henvendelse af 23. maj 1995 fra Den danske Forlæggerforening, jf. bilag 190.«

Svar:

Henvendelsen vedrører § 19, stk. 3, i det af mig den 4. maj 1995 fremsatte ændringsforslag. Forslaget indebærer, at det skal være tilladt at udlåne et edb-program, såfremt programmet udgør en del af et litterært værk og udlånes sammen med dette.

I henvendelsen fra Den danske Forlæggerforening ønsker man den gældende retstilstand opretholdt, dvs. at der fortsat skal være et generelt forbud mod udlån af edb-programmer i digitaliseret form.

Som det vil være udvalget bekendt, rejser den digitale udvikling en lang række spørgsmål af rettmæssig art, som nu vil blive kulegravet i et særligt udvalg, som er nedsat i forlængelse af betænkningen »Info-Samfundet år 2000«. Jeg har imidlertid – når det gælder forslaget til § 19, stk. 3, – ment, at det på dette ene punkt var vigtigt lovgivningsmæssigt at få taget hul på problemstillingen omkring bibliotekerne og den digitale udvikling. Jeg kan oplyse, at en tilsvarende ordning er gennemført i den i Finland vedtagne ophavsretslov af 22. december 1994.

Jeg er opmærksom på, at der kan være grund til nøje at følge, hvorledes den nye bestemmelse vil virke i praksis, samt at der vil kunne være grund til at gribe korrigerende ind, såfremt bestemmelsen måtte lede til kopiingsmisbrug.

Bilag 2

Danske Dagblades Forening
Pressens Hus
Skindergade 7
DK-1159 København K.

Den 16. maj 1995

Folketingets kulturudvalg
Christiansborg
1240 København K.

Ansattes ophavsret

Tiden nærmer sig, hvor den nye ophavsretslov ventes vedtaget.

Under indtryk heraf vil Danske Dagblades Forening gerne understrege over for Folketingets Kulturudvalg, at Foreningens synspunkter på ansattes ophavsret i hele den lange periode, hvor ophavsretsloven har været til behandling, er blevet stedse mere aktuelle.

Foreningen har sammen med Danmarks Radio, TV 2 og Dansk Magasinpresses Udgiveforening og i forståelse med Danske Teatres Fællesorganisation og Den danske Forlæggerforening m.fl. peget på en række problemer, hvoraf de følgende skal fremhæves som brandaktuelle.

Mest iøjnefaldende i offentligheden er vel i øjeblikket det stærke behov for at give tv-stationerne mulighed for at disponere over de danske udsendelser, som de har produceret for licensmidlerne. Som vilkårene er i dag, bliver danske udsendelser sorteper i konkurrencen med frem for alt billige – og ofte underlødige – amerikanske eller andre udenlandske tv-produktioner. År for år vil dette problem forstærkes, hvis ikke ophavsretsloven giver producenterne de samme muligheder som deres serieproducerende kolleger i bl.a. England, USA og Brasilien.

Som dansk er det også med bitterhed, man må konstatere, at ophavsretsloven forhindrer eksport af de fremragende danske musicalproduktioner, som de seneste år har præget teaterbilledet i Danmark. Totalproduktioner, som ikke kan sælges på linje med f.eks. Lloyd Web-

ber musicals, fordi ophavsretslovens beskyttelse ikke tilkommer dem, der har stillet succesen sammen, taget ansvaret for den og fremskaffet finansieringen.

Også dagbladene skal leve med regler, som i praksis binder bl.a. de tilbageværende provinsblade til uhensigtsmæssig dobbeltproduktion af artikler om generelle forhold, hvor ressourcerne i stedet kunne anvendes til at skabe et endnu bredere og bedre artikeludbud om de forhold, som er specielle for avisernes egne dækningsområder.

Fremtiden, herunder udviklingen i retning af en udbredelse af mediernes tilbud ud over flere, herunder elektroniske, meddelelsesformer, forudsætter, at der skabes ophavsretlig mulighed for, at medierne kan blomstre og skabe arbejdspladser, fordi de er rationelle forretninger med vilkår på linje med konkurrenter i udlandet og andre brancher i indlandet.

Danske Dagblades Forening må endnu en gang understrege, at ønsket om en lovregulering ikke kan afvises med henvisning til, at aftalemulighederne blot kan udnyttes. For ingen af de nævnte medieformer har det vist sig muligt at skabe aftalebaggrund for den fleksibilitet og rationalitet, som er nødvendig, hvis udviklingen ikke skal gå i stå og markedet overtages af kapitalstærke udenlandske aktører.

Afslutningsvis er det magtpålgende at tilføje, at inkorporeringen af fotografiloven i ophavsretsloven fører spot til skade. Inkorporeringen sker for at skabe retslighed mellem fotografer og »andre« kunstnere. Det er forstå-

eligt, hvad angår den brøkdelen af danske fotografier, som er udført med den hensigt at skabe fotokunst. Men det er helt urimeligt, at almindelige ansatte pressefotografer ved afskaffelsen af fotografiloven hæves op til sammen med deres ansatte journalistkolleger både at kunne

nyde goderne ved den faste og særdeles velgædte ansættelse og at kunne lukrere på ophavsretsregler, hvis tankemæssige baggrund er at beskytte den udsatte frie kunstner, der selv må kæmpe fra dag til dag for at afsætte sine produkter.

Med venlig hilsen

Danske Dagblades Forening

TORBEN DALBY LARSEN
Formand

EBBE DAL
Adm. direktør